

V KAPITOLIJSKEM MUZEJU: PORTRETI IMPERATORJEV

Pod oljko in lavorom.

Zapiski iz solnčne Italije. — Spisal dr. Evgen Lampe.

(Dalje.)

Ce se izprehajaš po kapitolijskem muzeju in občuduješ marmornate doprsne kipe rimskih imperatorjev in imperatoric, ti čudno čuvstvo prevzame srce. Ob steni so postavljeni v vrsti kakor v prodajalni. Ostre, izrazite poteze v kamnitih obrazih, ki so jih izklesali največji tedanji umetniki, nam jih kažejo zvesto, kakršni so bili. Če si zapomniš onega Avgusta, Tiberija, Caracallo, ga spoznaš povsod zopet, kjerkoli srečaš njegovo podobo: Ali v Vatikanu, ali v Florenci, ali v pariškem Louvru, ali v Britskem muzeju v Londonu, kjer so jih postavili ob vhodu k antikam kakor vratarje ali lakaje, ki sprejemajo radovedne obiskovavce — povsod spoznaš takoj tak imperatorski obraz, če si si ga enkrat dobro vtisnil v spomin. To priča o veliki spretnosti tedanjih portretistov. Seveda so razni po svetu raztreseni kipi večinoma kopije enega originala.

Tu so zdaj zbrani, na kraju, kamor v triumfu dospeti je bila najsrčnejša želja vsakega Rimljana. Tam spodaj leži Rimski Forum, in če pogledaš nazaj s Kapitolija, ti oživijo pred očmi te razvaline, obljudi se Via Sacra in triumfalni izprevodi se pomikajo pod visokoobokanimi slavoloki. V triumfu je pokazal Rimljan svoj pravi značaj, hlepeč po slavi in bogastvu in združen z deklamatorskim glumaštvom.

Triumf Scipiona Afričana je trajal tri dni, in na 250 vozovih so peljali samo kipe in slike, ki jih je ugrabil zmagovavec. In kako se je vršil tak triumf? Rimski pisatelji so nam ohranili nekaj takih sporedov.

Zmagoviti vojskovodja je moral najprej prositi senat, da mu dovoli triumf. Moral je dokazati, da je vojsko dokončal, državo razširil in da je bil samostojen poveljnik. Senat se je zbral v templju Bellone in je sklepal, a vojskovodja je moral do triumfa ostati zunaj mesta. Vse mesto je hrepenelo po triumfu, kajti triumfator je delil ljudstvu od svojega plena. Vse je bilo ovito z venci, ves Forum in Kapitolijski v slavnostnih okrasih. Od mestnih vrat Porta Triumphalis na vatikanski strani se je bližal izprevod. Najprej je jezdil trobentač, in sledili so mu vozovi, polni ugrabljenega plena. Vse najlepše in najdragocenejše je iz tujih krajev pripeljal vojskovodja s seboj, da si je ljudstvo paslo oči. Nato so nesli vojaki zidane stolpe kot podobe premaganih trdnjav, in velike podobe, na katerih so bile naslikane njih zmagovite bitke in najvažnejši dogodki iz minule vojske. Na krasnih vozovih peljejo zaklade čistega zlata in srebra, kovanega in nekovanega, drago kamenje in druge dragocenosti. Za njimi slede venci, s katerimi so mesta, zavezniki in lastni vojaki obdarili vojskovodjo. Beli biki korakajo za temi vozovi, sloni, žirafe in razne druge eksotične živali iz premagane dežele. Posebno pa obračajo poglede nase premagani vojskovodje, ki morajo uklenjeni hoditi v triumfu svojega premagavca. In zdaj pride on sam. Liktorji v purpurnih oblačilih korakajo v vrsti, za njimi pa godba, ki igra na citre in piščali; godci imajo kratko obleko in plešejo po taktu svoje godbe, zlate kronice nosijo na glavah. Tudi za šalo